

К 78/Д 96

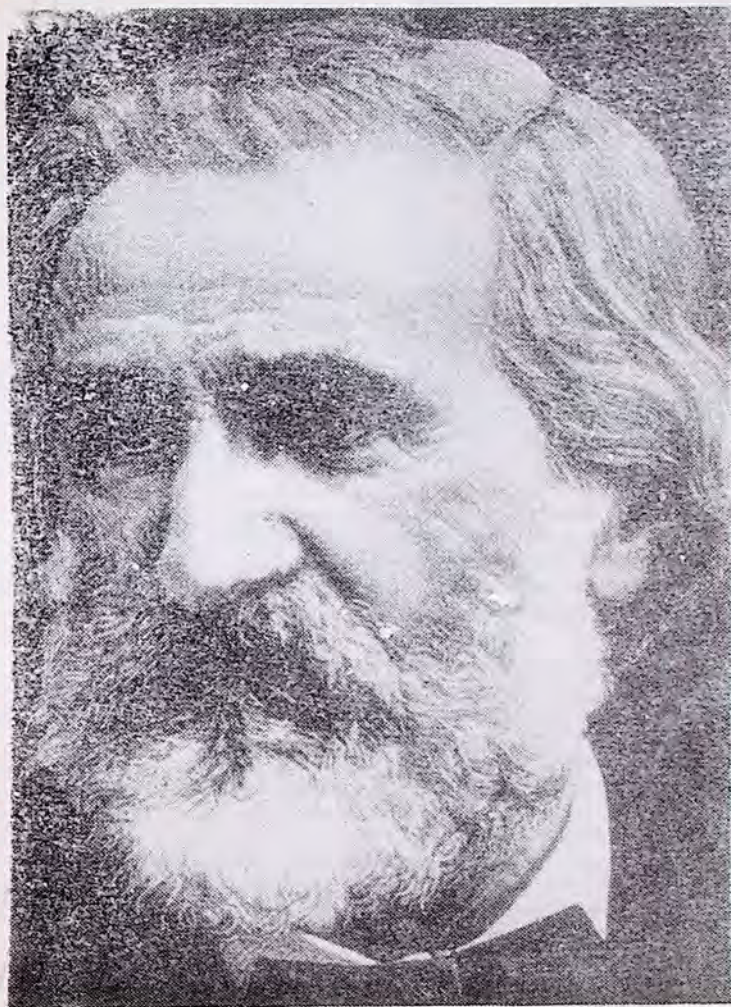
120000868665

15. 11. 70
Руса
мелодрама
90 мин!

ПАП С МАСКИ

НАРОДНА ОПЕРА — РУСЕ

K $\frac{78}{1196}$

Джузепе Верди

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868665

447 764

БАЛ С МАСКИ

съдържание

I-во действие

I картина

Зала в двореца на граф Рикардо, губернатор на град Бостон (Америка). Очакват да бъдат приети от графа сановници, придворни, просители. Повечето от тях са почитатели на графа и се възхищават от неговото управление. Има обаче и недоволни, които правят заговор за неговото убийство.

Влезлият в залата граф Рикардо приветливо поздравява всички и с удоволствие приема молбите на просителите. Любимият на графа паж — Оскар му дава списък на поканените за предстоящия бал с маски в двореца, в който той с радост вижда името на жената на своя приятел и секретар Ренато, в която е безумно влюбен.

Мечтите му са прекъснати от идването на секретаря Ренато. Той е разстроен, защото е разкрил заговор срещу графа, но графът отказва да узнае имената на заговорниците. Той разчита на народната обич.

Пажът Оскар съобщава, за пристигането на главния съдия, който носи предложение за изгонването на врачката Улрика обвинена в това, че нейният дом е сборище на тъмни сили.

Вместо да подпише указа, графът взема неочаквано решение лично да посети дома на врачката и да провери какво става там.

Ренато е разтревожен от безразсъдната смелост на графа, която може да се окаже гибелна за него. Графът обаче е неприклонен, — той кани всички придворни да дойдат преоблечени в дома на Улрика.

II картина

В убежището на Улрика, Рикардо облечен в костюм на рибар си пробива път през тълпата до прочулата се предсказвачка. Решавайки да се пошегува с Улрика и матроса Силвано, комуто тя в момента предсказва, че ще получи пари и повишение в службата, графът незабелязано поставя в джоба на Силвано кесия и документ за повишение в чин капитан. На изумлението на Силвано и околните той весело се забавлява.

При Улрика влиза Амелия дошла да моли за средства против обзелата я непреодолима любов. Улрика изгонва всички, в тъмнината остава скрит само Рикардо.

Улрика препоръчва на Амелия лекарство от билки, които тя сама трябва да набере в полунощ при гробището извън градската стена.

Амелия си отива. При Улрика отново нахлуват посетители.

Узнал, че Амелия го любил, графът лекомислено пренебрегва всички предупреждения за опасността, която го грози. Той е решил в полунощ да отиде на мястото, на което Амелия ще търси своята билка.

Продължавайки да играе ролята на беден рибар той моли Улрика да погадае и нему.

След като дълго се е вгледала в ръката му, Улрика отказва да говори. Заставена от него, обаче, тя му предсказва близка смърт и то от ръката на най-близкия му приятел. „Ти ще бъдеш убит от тоя, който пръв ти подаде ръка“. Развеселен графът подава ръка на влезлия в това време и неподозиращ нищо Ренато.

А за това, че в негово лице не е познал губернатора на Бостон, Рикардо помилва Улрика. Заговорниците и тоя път не успяват. Предвождан от Силвано народът наобикаля графа и го приветства тържествено.

II-ро действие

III картина

Обвита в тъмен плащ, трепереща от страх, Амелия идва на указаното място да търси лечебната билка. Неочаквано към нея се приближава Рикардо. Едва сдържайки своите истински чувства, Амелия моли Рикардо веднага да си отиде, но той няма сили да се отдели от тая, която люби. Разколебана Амелия също му признава своята любов. Внезапното идване на Ренато поставя в смут влюбените.

Без да се интересува от отдръпналата се в тъмнината жена, Ренато предупреждава графа, че заговорниците са наблизко и ако той не избяга, ще бъде убит. Графът не иска да изостави Амелия, затова той поръчва на Ренато да придружи непознатата дама до града и отстъпвайки на молбите на Амелия, Рикардо сменя своя плащ с тоя на Ренато и изтичва в тъмнината.

Заговорниците намират Ренато вместо търсения от тях граф Рикардо. Те искат да узнаят коя е дамата, която Ренато грижливо крие. Верен на думата дадена на графа, Ренато изважда нож и се нахвърля върху тях. Виждайки, че Ренато ще загине, Амелия сваля воала си. Ренато е потресен. Заговорниците се присмиват на опозорения Ренато. Той се заклева да отмъсти за поруганата си чест и поканва главните заговорници Самуел и Том в своя дом.

IV картина

Желаяйки да избегне позора на семейството си и разочаруван от майчинските чувства на Амелия, Ренато се отказва от първоначалното си намерение да убие Амелия, — трябва да умре похитетелят на честта му — граф Рикардо.

Идват заговорниците и решават заедно с Ренато да убият графа, но Амелия трябва да реши кой от тримата ще извърши убийството. Разтрепераната й ръка изтегля лист с името на Ренато. Неподозирайки развилата се драма, Оскар безгрижно пристига и кани всички на бала с маски, който граф Рикардо тази вечер устройва.

III-то действие

V картина

В своя кабинет близо до балната зала, Рикардо подписва указа, с който изпраща Ренато и съпругата му за посланик в Англия. Пажът Оскар поднася на графа анонимно писмо, в което го предупреждават за атентата, който се готви срещу него на бала. Но желанието да види за последен път любимата жена е по-силно и Рикардо отива на бала.

VI картина

В разгара на бала, Оскар вярва на Ренато, че същият има да съобщи важна вест на графа и му съобщава как е костюмиран.

Амелия и граф Рикардо разменят на бала последни прощални думи. Ренато стреля срещу графа и го ранява смъртоносно. Умиращ графът съобщава, че за да запази честта на най-верния си приятел и секретар, го е назначил за посланик в Лондон. Той признава, че е обичал Амелия, но че не е злоупотребил с доверието на приятеля си. Амелия е чиста и неопетнена съпруга.

Всички са потресени. Противниците на граф Рикардо се прекланят пред паметта на големия държавник, а Ренато, загубил любимия си приятел и съпругата си, като подгонен вълк напуска трагичния бал.

Б А Л С

ОПЕРА В 3 ДЕЙСТВИИ

Музика: ДЖ. ВЕРДИ

(по

ДЕЙСТВУВАЩИ

РИКАРДО (граф Ричард Уоруик),
губернатор на Бостон . . .

РЕНАТО (Рене) — креол, негов секретар

АМЕЛИЯ, жена на Ренато . . .

УЛРИКА, врачка . . .

ОСКАР, паж . . .

СИЛВАНО, моряк . . .

САМУЕЛ, офицер | . . .
заговорници

ТОМ, офицер | . . .

СЪДИЯ . . .

ПРИСЛУЖНИК НА АМЕЛИЯ . . .

Народни представители, офицери, м.
войници, прислужници, народ, маскирани т.

Действието се развива в края на XVII

НАРОДНА ОПЕРА - РУСЕ

БАЛ С МАСКИ

ОПЕРА В 3 ДЕЙСТВИЯ (6 КАРТИНИ) ОТ ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ

ЛИБРЕТО ОТ АНТОНИО СОММА ПО ДРАМАТА НА СКРИБ „ГУСТАВ III“

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА:	ИЗПЪЛНИТЕЛИ:
РИКАРДО (граф Ричард Уоруик), губернатор на Бостон	з. а. Н. ЗДРАВКОВ, лауреат на Дим. награда ИВ. ДИМОВ, лауреат на VII св. мл. фестивал
РЕНАТО (Рене) — креол, негов секретар	з. а. К. КРЪСТЕВ АН. АНАСТАСОВ
АМЕЛИЯ, жена на Ренато	М. ВЕНЦИСЛАВОВА ЕВД. ЗДРАВКОВА
УЛРИКА, врачка	М. НИКОЛОВА К. КУЗМАНОВА
ОСКАР, паж	А. АНГЕЛОВА ЕВ. БАБАЧЕВА
СИЛВАНО, моряк	СН. ЯКИМОВА Р. МИТОВА
САМУЕЛ, офицер	ЦВ. ТОДОРОВА Л. ГАНЧЕВА
ТОМ, офицер	Д. МАНИКОВ, лауреат на наши и международни конкурси
СЪДИЯ	В. ГРИГОРОВ ИВ. ДОБРЕВ
ПРИСЛУЖНИК НА АМЕЛИЯ	Н. ДЕЯНОВ Д. МАНИКОВ, лауреат на наши и международни конкурси
	СТ. ДИМИТРОВ, лауреат на IX св. мл. фестивал
	В. ГРИГОРОВ И. СТЕФАНОВ
	Н. АБАДЖИМАРИНОВ СТ. ГЕНЧЕВ

Народни представители, офицери, моряци, стражи, мъже, жени, пакове, войници, прислужници, народ, маскирани танцьори и танцьорки.

Действието се развива в края на XVII век в Бостон (Северна Америка)

Гост-режисьор: нар. арт. ДИМИТЪР УЗУНОВ

Диригенти:

РОМЕО РАЙЧЕВ

ТОДОР СТОЕВ

Диригент на хора: Ат. Димитров

Художник: А. Хаджимишева

Концертмайстор: М. Тодорова

Балетмайстор-постановчик: Ф. Бакалов

Пом. режисьори: М. Киселова,

Художници изпълнители: Хр. Арнаудов

Л. Игрибозова

П. Антонов

Зав. пост. част: Д. Казаков. Театърмайстор: Ив. Кадиев. Зав. худ. осветление: Ц. Соколов. Зав. светлинни ефекти: А. Харалампиев. Перуки: Г. Ламбев. Фризури: Здр. Златева. Зав. шивашки ателиета: Ал. Димова, М. Колев. Зав. тапицерско ателие: Ив. Киров. Зав. дърводелско ателие: Ив. Кирков. Реквизитор: Ив. Калинов.

БЕЛЕЖКИ НА РЕЖИСБОРА

През есента на 1857 г. театърът Сан Карло в Неапол поръчал на Джузепе Верди да напише опера за откриването на карнавалния сезон. Верди — вече международно известният композитор на опери като „Набуко“, „Макбет“, „Риголето“, „Трубадур“, „Травиата“ и др., замисля отначало композирането на опера върху Шекспировия „Крал Лир“, или „Рюки Блаз“ (по Виктор Юго). В същото време му попада под ръка драмата на Ойген Скриб (1791—1861) — „Густав или един бал с маски“, върху която тема вече имало написани две опери — едната на Франсоа Емил Обер (1782—1871), наречена „Густав или бал с маски“ и играна в 1833 г. с голям успех на парижка сцена, и другата на италианския композитор Саварио Меркадате, която под названието „Густав III“ се играла през 1843 г. в Италия.

Верди намира, че „сюжетът е грандиозен и красив“ и се залавя за работа. Преди още да бъде напечатано либретото за операта, което неговият приятел и сътрудник Антонио Somma приготвил за Верди, цензурата връща ръкописа, защото в него се описва убийството на шведския крал Густав III, застрелян през 1792 г. през време на големия бал в Стокхолмската опера. Верди е принуден да промени заглавието на операта си „La vendetta in domino“ („Отмъщението в домино“), да премести мястото и времето на действие и да промени имената на своите герои. Тази преработка бива отново отхвърлена от цензурата, защото по същото време в Неапол е извършен атентат от италианския патриот граф Орсини срещу Наполеон III и бурбонската цензура забранява всяко произведение, в което се говори за атентат срещу коронована глава.

За трети път Верди преименува операта си в „Adeglia degli adinari“ и пренася действието в Италия от XIV в., като от Крал Густав сега става един анонимен италиански граф и цялата сцена с бала била отрязана. Тази редакция Верди предлага на операта в Рим, но тук се намесва папската цензура и отказва произведението. Едва когато Верди, след съдебни процеси за четвърти път преименува операта си в „Бал с маски“ и пренася действието в Америка, от Густав прави английски губернатор в гр. Бостон — граф Ричард Уоринг, — едва в този вид театър „Аполло“ в Рим приема операта. Премиерата, под диригентството и режисурата на Верди, се е състояла на 17. II. 1859 г. при грандиозен успех. Верди е трябвало повече от 30 пъти да излиза да благодари пред заетата. Освободителното движение, водено от Гарибалди, е направило от името на Верди („Vittorio Emanuele Re D'Italia“) знаме на италианското национално освобождение. Две години по-късно Верди е вече депутат на своята околия в новия италиански парламент.

С операта „Бал с маски“ започва „късният“ Верди, — след нея той композира „Силата на съдбата“, „Дон Карлос“, „Аида“, „Отело“ и „Фалстаф“ (1893 г.).

В постановката на Русенската народна опера ние възприемаме последната и окончателна редакция на произведението, — т. н. „американска“ редакция. Съображенията за това са:

I. Верди 4 пъти е променял мястото и времето на действие, както и имената на героите в тази опера. След премиерата на операта (1859) до своята смърт (1901) той обаче не променя повече нищо в нея, въпреки че вече няколко пъти пречки за това не е имало.

II. Тази редакция отговаря на оригинала, — в нея няма нито една нота и нито един ред текст, който да не отговаря на оригинала.

III. В течение на годините Верди е преработил оперите си „Макбет“, „Дон

Карлос" и „Симоне Бокканегра“, а е преработил и преименувал оперите си „I. Lombardi“ в „Gerusalemme“ и „Stiffelio“ в „Aroldo“, но „Бал с маски“ до смъртта си повече с нищо не е променял.

IV. В тази редакция операта се е играла и се играе в Италия, където се пази най-вярната Вердиева традиция върху това произведение.

Някои театри по света (предимно немските) възприемат т. н. „шведска“ редакция на операта и съответно променят заглавието в „Густав или бал с маски“, и персонажите — Рикардо в „Густав III“, Ренато — в „граф Анкарстрем“, Улрика — в „г-жа Арведсон“, съзаклятниците — в „граф Дехорн и граф Вартинг“ и пр.

Но независимо от това къде се развива действието в оперите на Верди („Травиата“ в Париж; „Отело“ в Кипър; „Дон Карлос“ в Испания; „Аида“ в Египет; „Фалстаф“ в Англия и пр.), същественото остава музиката на Верди, духът на Верди, стилът на Верди. Ние в нашата постановка ще търсим този Верди — истинският, вечният! Силата на Верди не е в календарната документалност на събитията, а в драматургическата конфликтност, в психологическата характеристика на неговите герои. Вечните проблеми на приятелството и дълга, на честта и морала, на политическото коварство, на трагическата любов и мъжествена доблест, — пресъздадени с цялото богатство на Вердиевия мелос и театрална чувствителност, — това са целите на сегашната постановка на сцената на Русенската народна опера.

„Историческата истина може да бъде красива, но още по-прекрасна, може да бъде (художествено) измислената истина.“

(ВЕРДИ)

Нашата постановка си позволява само да запази „италианското четене“ на имената на героите: Рикардо (граф Ричард Уоруик) и Ренато (Рене, неговият секретар), за да не промени нищо от Вердиевия нотопис на тези имена.

Постановката третира сюжета колкото като лирична драма от частен характер, толкова и като обобщена политическа драма от към 1700 г. — синурът между един авторитарен век и началото на един либерален век, в края на който прогърмява френската революция от 1789 г. В лицето на граф Ричард търсим еднакво сродството със шведския крал Густав III, който е бил прочут литератор, основател на Стокхолмската кралска опера както и идеята за новия демократичен противефеодален държавник.

Сценическото оформление остава вярно на барока от края на XVII в., защото това отговаря на епохата и характера на произведението. „Барок — това е поезия! Барокът е трагичен, масивен и мистичен... Той изисква дълбочина и прозрение!“ (Съмърсет Моам — „Равносметката“)

Декоративната и костюмната картина гонят примерите на късния Рубенс, ван Дайк Франц Халз и Рембранд, защото барокът от XVII в. в Англия и нейните колонии стои под силното влияние на холандските майстори.

Операта „Бал с маски“ е поставена за първи път в България на софийска сцена през 1926 г., а на сцената на Русенската народна опера се поставя за първи път.

Д. УЗУНОВ

